तथेति च महर्षिस्तां मातरं प्रत्यभाषत । ततः कुमारं सा देवी प्राप्तकालमजीजनत् ।
पाण्डुलक्षणसम्पन्नं दीप्यमानं वरश्रिया । यस्य पुत्रा महेष्वासा जज्ञिरे पञ्च पाण्डवाः । ४९५
ऋतुकाले ततो ज्येष्ठां वधूं तस्मै न्ययोजयत् । सा तु रूपञ्च गन्धञ्च महर्षेः प्रविचिन्त्य तं ।
नाकरोद्वचनं देव्या भयात् सुरसुतोपमा । ततः स्वैर्भूषणैर्दासीं भूषयित्वाऽप्सरोपमां ।
प्रेषयामास कृष्णाय ततः काशिपतेः सुता । सा तं ऋषिमनुप्राप्तं प्रत्युद्गम्याभिवाद्य च ।
संविवेशाभ्यनुज्ञाता सत्कृत्योपचचार ह । कामोपभोगेन रहस्तस्यां तुष्टिमगादृषिः । तया सहोषितो राजन्महर्षिः शंसितव्रतः ।
उत्तिष्ठन्नब्रवीदेनामभुजिष्या भविष्यसि । अयञ्च ते शुभे गर्भः श्रेयानुदरमागतः । धर्मात्मा भविता लोके सर्व्व बुद्धिमतां वरः । ४९०
स जज्ञे विदुरो नाम कृष्णद्वैपायनात्मजः । धृतराष्ट्रस्य वै भ्राता पाण्डोश्चैव महात्मनः ।
धर्म्मो विदुररूपेण शापात्तस्य महात्मनः । माण्डव्यस्यार्थतत्त्वज्ञः कामक्रोधविवर्जितः । कृष्णद्वैपायनोऽप्येतत्सत्यवत्यै न्यवेदयत् ।
प्रलम्भमात्मनश्चैव शूद्रायाः पुत्रजन्म च । स धर्म्मस्यानृणो भूत्वा पुनर्म्माचासमेत्य च । तस्यै गर्भं समाविश्य तत्रैवान्तरधीयत ।
एते विचित्रवीर्य्यस्य क्षेत्रे द्वैपायनादपि । जज्ञिरे देवगर्भाभाः कुरुवंशविवर्द्धनाः ।
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि विचित्रवीर्य्यसुतोत्पत्तौ षडधिकशततोऽध्यायः ॥ १०६ ॥
॥ जनमेजय उवाच ॥ किं कृतं कर्म्म धर्म्मेण येन शापमुपेयिवान् । कस्य शापाच्च ब्रह्मर्षेः शूद्रयोनावजायत । ४९०५
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ बभूव ब्राह्मणः कश्चिन्माण्डव्य इति विश्रुतः । धृतिमान्सर्व्वधर्म्मज्ञः सत्ये तपसि च स्थितः ।
स आश्रमपदद्वारि वृक्षमूले महातपाः । । ऊर्द्ध्वबाहुर्म्महायोगी तस्थौ मौनव्रतान्वितः ।
तस्य कालेन महता तस्मिंस्तपसि वर्त्ततः । तमाश्रममनुप्राप्ता दस्यवो लोभहारिणः ।
अनुसार्य्यमाणा बहुभीरक्षिभिर्भरतर्षभ । ते तस्यावसथे लोभं दस्यवः कुरुसत्तम ।
निधाय च भयात्लीनास्तत्रैवानागते बले । तेषु लीनेष्वथो शीघ्रं ततस्तद्रक्षिणां बलं । ४९१०
आजगाम ततोऽपश्यंस्तमृषिं तस्करानुगाः । तमपृच्छंस्ततो राजंस्तथावृत्तं तपोधनं ।
कतमेन पथा याता दस्यवो द्विजसत्तम । तेन गच्छामहे ब्रह्मन्यथा शीघ्रतरं वयं ।
तथा तु रक्षिणां तेषां ब्रुवतां स तपोधनः । न किञ्चिद्वचनं राजन्नब्रवीत्साध्वसाधु वा ।
ततस्ते राजपुरुषा विचिन्वानास्तमाश्रमं । ददृशुस्तत्र लीनांस्तांश्चौरांस्तद्द्रव्यमेव च ।
ततः शङ्का समभवद्रक्षिणां तं मुनिं प्रति । संयम्यैनं ततो राज्ञे दस्यूंश्चैव न्यवेदयन् । ४९१५
तं राजा सह तैश्चौरैरन्वशाद्वध्यतामिति । स रक्षिभिस्तैरज्ञातः शूले प्रोतो महातपाः ।
ततस्ते शूल आरोप्य तं मुनिं रक्षिणस्तदा । प्रतिजग्मुर्म्महीपालं धनान्यादाय तान्यथ ।
शूलस्थः स तु धर्म्मात्मा कालेन महता ततः । निराहारोऽपि विप्रर्षिर्म्मरणं नाभ्यपद्यत ।
धारयामास च प्राणानृषींश्च समुपानयत् । शूलाग्रे तप्यमानेन तपसेन महात्मना ।
सन्तापं परमं जग्मुर्मुनयस्तपसाऽन्विताः । ते रात्रौ शकुना भूत्वा सन्निपत्य तु भारत । ४९२०